

БУРЯТ УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 207 (9654)

1961 оной сентябрин 1, пятница

Сэн 2 мунгэн

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

НАТО гэжэ сэрэгэй бүтэ- лэй бүри зээрхэг түрмхэй политика бөдүүлгэ болгож байһы мүнөө арадууд хаража байна...

совет хүнүүдтэ илангаяа дүтэй ойлоготой байха юм. Зүгөөр үнгэрхэн дайнай үедэ хүнүүдэй үзээн гасалан зоболон оройдоол хэдхэн термоядерна бомбын унахада тохёоллохо хүртэ аюултай жэшэхэдэ барлгата болохо байна...

нйтээрэ хуряаха тухай манай дуралханууды зүбшөөхэ, тингээд бүгэдэнтинь хиналта тухай өөһэднэгөө дурадхал оруула еһотой гэжэ имгaтaл хүлээгдээг байгаа...

тэ муухай зэбсэгые амиды хүнүүд дээрэ — үхиүүд, эхэнэрнүүд болон үбгэд, хүгшэд дээрэ туршахааа убайрхагуй бшуу...

гүрэнүүд оролдолог байна. Теэд газар тэһэллэгдэ хэрэг- лэгдэн түхээрлгье сэрэгэй зорилгоо хэрэгжэ болохо байна бшуу...

Добтолго хэыхе гэдээд байгаа хаань, ямаршы эрэлхэг түрмхэйшуулые үгы хэжэ шадхаар Советскэ Союзай бэлэн байхын тулада бүхы шухала хэмжээнүүдые абаха гэшээ уялгамнай болон гэжэ ээ нэргүүлжэ баримтанууднаа уламжалан Советскэ правительство тоолоно...

Буу зэбсэг бүгэдэнтээрээ, хүсэлдөөр хуряахын түлөө, атомна зэбсэг туршалга болуулхын түлөө Совет гүрэн эгэн турүүлжэ ханамжаяа хэлээн байна...

Мүнөө усын гол шухала юумэ гэхэдэ, буу зэбсэг бүгэдэнтээрээ, хүсэлдөөр хурялжэ болон, харин буу зэбсэг имээр хуряаха тухай хэлсэ- нэй баталагдаа байгаа хаа, ядерна туршалга тухай асууд- лад табигдахаа болихо хэн...

Буу зэбсэг яаралтайгаар түхээрлгэдэ шэнэ шэнэ оронуудай хабадалсажал бай- хангаа уламжалан, ямар эхэ аюулай тохёоллохо байһы арадууд хаа саг соонь ойлог- жо...

Женевадэхи хэрээнүүд юун тухай элээр харуулжа үгэнэб гэжээ, өөһэднэгөө Нонирходог тинмэ түхээдэй ядерна туршал- ганууды бодото ёһо гурим болгохо, мүн өөһэднэгөө үгэ- дуламгай зэбсэг, үнэндөө баруун гүрэнүүдэй генеральна штабуудай туһалагшн бай- жаар уласхоорондын хиналтын орнууды байгуулаха гэжэ бэрүүн гүрэнүүд оролдолог байна...

Энэ гортойхон алхамай шухала ба харюусалгай байһыны хүсэлдөөр мэдэрхэ зураа, манай планетин хэдэн зуу миллион хүнүүдтэ дэлэй гурбадах дай тохёолдуулаха аюулые зайсуулхын тулада бүхы юумэ хэжэ гэгэн ганса- хан лэ зорилготой тус шинд- хэбэрин удха шанары совет арада, бүхы хүн түрэлтэндэ тайбарлан ойлгуулаха шухала гэжэ Советскэ Союзай правительство тоолоно...

Хэрбээ США-гэй, Англин, Францин, баруунай сэрэгэй бүтэглэлүүдтэ хабададаг бүлэд зарим гүрэнүүдэй правительствоудай мун лэ нимэ эрмэлзлэг гаргаад бай- гаа хаань, хүн түрэлтэн бүри мөөнһөө буу зэбсэггүйгөөр, црмиггүйгөөр, амгалан тайба- гаа гэжэ тоолохо дооруу бол- тохогүй байна...

Тинхэдэ термоядерна зэбсэг- тэй болоогүй гүрэнүүд атомна туршалгы хорһон хэлэсэнэй баталагдаашы байгаа хаань, нис эбсэгтэй болохо нэлээгэ гаргахал. Ядерна зэбсэг ху- рьяхы хүсэгшэдэй тинмэ бэ- лэхэнээр зайсуулан харюуса- жа шадхаар бэшэ баримта- лаланууды тэлээр табижа шадхаха гэжэ хэлээгэр байна...

Ядерна туршалга болуулаха тухай договор соо газар дор ядерна тэһэллэг хэыхе хори- когүй гэгэн эрилтэ баруун гү- рэнүүдэй правительствонууд нээрэрүүгээр хэдэ байгаа, хэ- нэрүүшөө Амгалан зорилгоо хэлдэн гэжэ баталан хэлдэг болуошье, нимэ тээрэрлэг- нүүды хэжэ гэшээ бин байһан ядерна зэбсэгэ нарижуулан найжаруулаха гү, али шэнэ тү- хээдэй имэ зэбсэгүүдые бин болгохо гэгэн далда барар арга болон гэжэ юумэ мэд- лээг хүн бүхэндэ эли болжон үгэнэ. Жэһээхэдэ, «газарай хүрэй хүдэлгэхын» тулада ядерна түхээрлэг тэһэлгэ эр- хэ өөһэдтөө олгохы баруун

Хэлсээ бэрхэшээлээр гаргахын тулада ядерна зэб- сэргэй туршалга болуулаха тухай асуудал шиндхэлгье буу зэбсэг бүгэдэнтээрээ, хүсэ- лдөөр хуряаха асуудалтай хол- боохы Советскэ правительство дурдахха. Вендэ уулзахадаа США-гэй президент Д. Кенне- диэ СССР-эй Министруудэй Соведэй Түрүүлгэш Н. С. Хрушевой дамжуулан үгэлэн һануулгын бэшг соо энэ шу- хала дуралхал оруулгандаан байгаа...

Ужам Каруул тэнэри доро Ургаха, хурахада урматуй даа!

Уинаг захирбурд! Журалсалай шэнэ жэлэй эхилгээтэй дашаралдуудан, танадаһе үнэн зурагһоо амаршамаб. Ауррэнхэ, согтой солдон абахетнай хүснэб. Булад хатуу журамтай байхетнай, эрхилн найнаар хурахотнай юрөөнэб. Энэтнай түрлэ партингаа түүхэтэ сөгддэ танай бэлэ болохо ёһотой.

С. Дугаров, Бурядай АССР-эй Тэһээрлэг министр.

БУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛЭЭР!

Хуралсалай мэлэй эхин — имгалт үхибүүдэй бэшэ, бүхы совет хүнүүдэй, социалис соёл болбосорол найнэр болон. Энэ хуралсалай мэл уринхингаа онс элгээтэй. Коммунистуудай агууехэ партин съездын хүндэлдэг хургуулинуудай хүдэлмэри эрид эгсээр найжаруулаха зорилго бүхы арадай гэжээрлэг хүдэлмэрлэгшэдэй, багшанарай урда табигдана.

Донхын шэнэ жэншрээр, КОММУНИЗМЫН ХҮҮГЭД, МЭНДЭ АМАР!

Улан-Удын № 4 дунда хургуулийн үхбүүд.

А. КУРТИГАП фото.

Ажалша бэрхэнүүд гэшэнь.

Байгалий гоё найхан эрв дээрэ Кабансын дунда хургуулийн үхбүүдэй харагд шубуунай фермэ байдаг юм.

Энэ хургуулийн үйлдэбрийн бригадынхид—эхэнхидэ 8-даху классай хурагшад—15000 нугаһанай дальбараанууды тэжээжэ байна. Наяр эдэндэ инкубаторһаа үшөө олон дальбараанууд эрхэ юм. Үхбүүд дальбараануудайнгаа хойноһоо айхавтар анхаралтайгаар харууһана. Тэднэр мүнөө гүрэндэ 60 тоно шахуу нугаһанай мяха тушааха юм.

Наташа Москова, Саша Халтагаров, Володя Аверин, Ноля Есаулава гэшэд илангаяа найнаар хүдлэнэ.

Наяшаг үхбүүдтэ эхэ һонирхолтой ушар болоо. Тэдэндэ Кабансын совхозой түүрү шубуушад айлшаламь эрээ һэн.

бинедтэй болообди. Тэрээн соогоо физикээр хургуулида үзэдэг хамаг орёо оньһон туршалганууды хэхэбди. Гадна

Кабансын совхозой түүрү шубуушан Мария Моролдоевагай хөөрөөн үхбүүдтэ тон һонирхолтой байгаа.

Тэрэ энэ үбэл Новосибирск городто болоһон хүдөө амаһын түүрүшүүлэй зүблөндэ байһанаа, Никита Сергеевич Хрущевтой уулзаһан, сугтаа дүрээ абхууһан тухайдаа хөөрөө.

«Мүнөө жэлдэ Улан-Удын хүдөө амаһын института ороһоним. Би шубуушанай амалда тон дурагайб. Институт дүүргээд, заал һаа һөөргөө совхоздоо бусахаб,—гэмэ тэрэ хөөрөөгөө дүүргэбэ.

Кабансын дунда хургуулийн үйлдэбрийн бригадынхид Мария Моролдоевагай жэжээгээр хургуулиа дүүргэмээрээ совхоздоо үлэж хүдэлэхэбди гэбэ.

А. СЕРЕБРЯКОВ.

АРАДАЙ БАГША

Елена Глебова Протасова Улан-Удын Бурят интернат-хургуулида мүнөө 14-дэхи нуралсалайнгаа жэл угтаба.

Елена Глебова биологбор, зоологбор багшалха зуураа, хэдэн олон үхбүүдые эдэ жэлүүдтэ өөрынөө мэрэгэ жэлдэ дуратай болгоо. Мүнөө тэрэнэй хураһан хубүүд, басагад Москвагай, Ленинградгай, Эрхүүдэй болон бусад городуудай дээдэ хургуулинууды дүүргээд, хүдөө ажахыда тон амжалтайгаар хүдэлэнэ.

Нэгэдэхи интернат-хургуулиһе дүүргэжид мүн республика соогоо жэжээ харууһан, гурбан жэлдэ бүхы классаараа Хоршн совхоз, Сэлэнгын аймагай Карл Марксн нэрэмжэтэ колхоз ошоод хүдэлжэ байна.

Эндэ Елена Глебовагай үүргэ бии гэшэ.

Шэнэ нуралсалай жэлдэ Елена Глебова Протасова үхбүүдые коммунист ёһоор хүмүүжүүлэхэ хэрэгтэнь эхэ амжалта хүсэе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Елена Глебова Протасова. А. Куртигай фото.

УРГУУЛИДАА БЭЛЭГЛЭНЭБДИ

Нэгэ халаанда орохын тула

Түб тосхоймнай хургуулида урагшадтай тоо жэлнээ жэлдэ олоорно. Тэднэр хургуулийн гэр байгын багдалхан, үсөөдһон дээрһана өөр халаанда хураха баатай болоһон байгаа. Энэнь нуралсалад мүнэйн үшөө узуулхыг даа. Гадна хүнүүрхи жэжээ хургуулинуудыг тосхойдоо хамтадахага гээд лэ хөөрөлдөөн болоо һэн... Тиймиң да типовой шинэ гэр бариха тухай элхонингуднай тусхай шийдхэбэри праа юм.

Мүнөө энэмнай бодото хэрэг дээрэ бөөдүдэгдэ. Найман жэлэй ургуулийн нэгэ дахтар типовой баригдажа бэлэн болотгодо. Багшанартаа 8 айдлай байха хоёр

дахар гэр баруулаха модо зөөжэ бэлдэд байнхайбди.

Хургуулида барилга хэхэ, туйлаха хүдэмэри мүн саангадаһыне адахихтэйгээр ябуулагдахаар хараалагдана.

Коммунизмын үедэ ажаһууа үхбүүднэй бар хүсэной, ухаан бодолыһыне ажал нэгэ таһнаар, шуран бэрхээр хэхэ шадаха, шэнэ үеын модерэтай, эрдэм түгээ байха ёһотой ха юм. Тиймэнээ хургуули бүхэндэ таатай эхид эрхэ байдал олохо гэһэнэ бугада нийтнн арюун нангин уялга болоно.

Б. ГОНЧИКОВ,
Ярууны «Победа» колхозной түрүүлэгшын орлогшо.

Зориг жонхойбди

Энэ нуралсалай жэл урда жэлүүдэйхнээ гад ондоо байха болоно. Яахандаа бэрхээр коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлэхэ асуудал партиной съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Партиин Программын проект дотор хэлэгдэхэ ёһоор, илангаяа интернат-хургуулинуудай үүргэ айхавтар эхэ болохо юм.

Энээнэйгэ дашарамдуулан, имэи банамжа хэхэхэ хүсэлтэйб. Манай Улан-Удын нэгэдэхи бурят интернат-хургуулийн багшанар хургажа байһан үхбүүдтээ коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхые оролдно гэшэнь.

Нуралсалаа ажабайдалтай нягта холбоотой болгохын тула нилээд эхэ ажал хэвэлди. Мүнөө 420 хурагшадтай болообди. Эдэмнай бултадаа нэгэ халаанда хураха юм. Байдаг байрань, нуралсалай классууд бултадаа шэжэнүүд.

Энэ жэл физикын шэнэ киноаппаратура, электротехникын бүхы приборууд бии.

Гадна Сэлэнгын аймагай газар дээрэ хүдөө амаһын болон амаралтын зунай лагертайбди. Эндэ кукуруза, капуста, тартааба, помидор, үлэсэ таржа ургууһана гэшэдэй. Үхбүүднэй дүй дүрнэл эхэтэй багша Елена Глебова Протасовагай хүтэлбэри дору хүдэлэхэ, элдэб ургамалуудыне намар хургажа абалараа сүм өөһэлөө харууһадаг юм.

Энэ жэл туршалгымнай талмай дээрэ кукуруза айхавтар найнаар ургаа. Манай шеф—Сэлэнгын «Коммунизм» колхозоорхин тариан кукурузамейн хараад, эхэтэ баясалан, үхбүүдтэй жэжээбди колхозойнгоо поли дээрэ хэрэглэхэ тухай хэлсэһэн байна.

Улан-Удын Ленинэй орденго паровозо-вагонно заводой механическа цехын хүдэлмэри-

бултат киноаппаратура, электротехникын бүхы приборууд бии.

Гадна Сэлэнгын аймагай газар дээрэ хүдөө амаһын болон амаралтын зунай лагертайбди. Эндэ кукуруза, капуста, тартааба, помидор, үлэсэ таржа ургууһана гэшэдэй. Үхбүүднэй дүй дүрнэл эхэтэй багша Елена Глебова Протасовагай хүтэлбэри дору хүдэлэхэ, элдэб ургамалуудыне намар хургажа абалараа сүм өөһэлөө харууһадаг юм.

Энэ жэл туршалгымнай талмай дээрэ кукуруза айхавтар найнаар ургаа. Манай шеф—Сэлэнгын «Коммунизм» колхозоорхин тариан кукурузамейн хараад, эхэтэ баясалан, үхбүүдтэй жэжээбди колхозойнгоо поли дээрэ хэрэглэхэ тухай хэлсэһэн байна.

Улан-Удын Ленинэй орденго паровозо-вагонно заводой механическа цехын хүдэлмэри-

бултат киноаппаратура, электротехникын бүхы приборууд бии.

Гадна Сэлэнгын аймагай газар дээрэ хүдөө амаһын болон амаралтын зунай лагертайбди. Эндэ кукуруза, капуста, тартааба, помидор, үлэсэ таржа ургууһана гэшэдэй. Үхбүүднэй дүй дүрнэл эхэтэй багша Елена Глебова Протасовагай хүтэлбэри дору хүдэлэхэ, элдэб ургамалуудыне намар хургажа абалараа сүм өөһэлөө харууһадаг юм.

той ажал тухай хөөржэ үгэдэг байна.

Мүн Бурятай оперо, балетдэй театрын артистуудтай бата бәхи культурна холбоо байгууланхайбди.

Партиин шэнэ Программатой манай багшанар, ахалагша классай хурагшанар бултадаа танилсаад байна.

Энээнһээ сааша хурагшадтаа коммунистическээр хүмүүжүүлэхэ талаар бури эхэ хүдэлмэри ябуулахадни.

Ф. Е. Долбеев,
Улан-Удын 1-дэхи интернат-хургуулийн директор.

Эрхим найнаар хурагты!

Үхбүүднэй бултаа-гэр байратай байха зэрэгтэй. Энэниһе харааламшагта үе сагта ажадаха тула бага балар найнааһаа ахилээд, эрчим найнаар хүмүүжүүлэхэ болоно.

Энэ хүндтэй, харгалзгалтай зорилгоо ажалтайгаар шийдэхэ хэн түүрүн таалайд ингагдаха, найн

гайратай байха зэрэгтэй. Энэниһе харааламшагта үе сагта ажадаха тула бага балар найнааһаа ахилээд, эрчим найнаар хүмүүжүүлэхэ болоно.

Тингээд лэ эрчим найнаар хуралсажа, эхэ ороноо, эжи абанараа баясуулагчы гэжэ туралхидэй зүтһөө хүүгэд хандаха байна.

Ц. ЦЫРЕНДОРИЕВ,
Зэднн Сталинэй нэрэмжэтэ колхозной түрүүлэгшын орлогшо.

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛХА ҮЕДЭ ДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ДҮҮРГЭХЭ ҮҮРГЭ

коммунистуудай, ажалшадтай партиин Программын талимдаһанһаа хойшо нараһан 20 жэл соо манай орондоо нэм гол түлээ байгуулаха гэрээ болоһые бүхы совет ажалидентэй хамта арадай демокоронуудай хүдэлмэриниһаа, алаа хааһиһаа болоод дэлэартайгаар утгаа.

граммын проектн үгэ, мөбүхэниһе уншагдаа, манай өскэ партиин сэдэхэлээ доһоломогдоронгүй

гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда табинан байна. Бар хүсэной ба ухаан бодолэй ажалнуудай хоорондохи нитга иматгал шэнэхэдэһэн гэгээрэлэй системэ үсэхдажа шадаха гэжэ Программын проект соо заагдана.

Хүн бүхэниһе заабол дунда эрдэмтэй болгохо, хургуулийн наһа хүсэной ба хөөсөгэй багшинуудыне нийтнн хүсөөр хургаха, хүмүүжүүлэхэ асуудалда парти нилээд эхэ анхарал хандуулаа. Ургажа ябанан залуу

Арадай гэгээрэлэй хэрэг амаар элхидэхэ ёһотойб гэжээ, ургажэ байгаа үетэнэй нуралса, ба хуууужэлын ажабайдалтай, үйлдэбэри дээрэ эдэг ажалтайнь нягта холбоотойгоор бөлуулэгдэхэ, бээ хүсэлн хүн зоний үйлдэбэридэ хэдэ ажалынты өөрын хүлэ эрмэлзэл ба обществын хэрэгэлжэтэй зохилдуулагдан, нуралсаала, эрдэм хургуулиа үргэлжүүлэхэ арга олгохоор байха ёһотой.
(КПСС-эй Программын проектһээ).

ургаха, хүмүүжүүлэхэ тушаан документ соо тусхайдангээдэтай. Гадна бүхы ажалшад эрдэм, мэргэжэл дээшлүүлэхэ, тэдэнэй бэлэг шадабаридыгын эрилтэдэ тааруугаар сургаха тухай мүн лэ хэлэг. Арадай гэгээрэлэй системэ даа нарижуулха, найжаруулайсад бөлбөсориңи коммунизлагшадны, коммунизмын үедэ уха, ажаладаха хүнүүдые хүрүүлэхэ бурин арга бии болгохо манай парти багшанарай,

үетэниһе эрдэм, мэргэжэл найнтай гэр хуууужуулахэ бүхы эрхэ нүхсэл бии болгохо, тэдэндэ тусхай дунда ба дээдэ эрдэм олгуулаха хүдэлмэри урдинхиһаа улам эрмэлзэтайгээр ябуулаха зорилгонууд партиин Программын проект соо заагдана. Эдэ зорилгонууд хадаа эрдэм болоһоной тологотомо орёдой орой хуралтар бидэнай найдамтайгаар даһишаха зам, бодото түсэб болоно. Үхбүүдые, залуушуудыне хүмүүжүүлэхэ хүдэлмэридэ туйһан амжалтануудаа саашадань бүри бадаруулаха түү-

хэтэ зорилго табигданхай.

Манай социалы Бурят орондой багшанар турал партиингаа Программын проекты омогорхон найшана. Тэднэр партиин хараа бөдөл бөөдүүлхын хойноһон аһан шадаараа оролдохо, бэлэг шадабария элсүүлэхэ байһанаа мэдүүлнэ. Манай багшанар өөһэдниһөө харуулагалтай зорилгы байн мэдэри. Бидэнэр наадаа республика дотороо найман жэлэй уялгага хуралсаа үлсүүлэхэ бэлуулха, хургуулийн наһанай бүхы үхбүүдые юрениһе дунда ба арба нэгэн жэлэй политехническа нуралсада хабадуулаха болонобди.

Зүгөөр республикын зарим аймагуудта, городуудта бугада нийтнн нуралсада үхбүүдые бүтэһэн, хабадуулха, хүндтэй шалтаггүйгөөр хургуулиһаа гараха үг, али хургуулида орохогүй ушарнуудые үсэхэ хадаа худалмэри үшөөд тула байһаар. Энэ гэгээда, хойшлойтой эбежэ болохогүй. Шэнэ нуралсалай жэлдэ аймаг, город бүхэндэ, хаана лэ нагуй үхбүүдые бүтэһэн хургуулида хабадуулха талаар тодорхой хэмжээнүүд заабол абтаха ёһотой. Манай орондо коммунизм байгуулаха программатой таһаршгүй холбоотой энэ асуудалда эртэнһээ наанадаа табигты, багшанар!

Хургуулийн наһа хураһан, хүсөөгүй үхбүүдыне нийтнн хүсөөр хүмүүжүүлэхэ; ясида, үхбүүдтэй садуудта болон талмайнуудта, пионеррой лагеринуудта байһан багшинуудыне бүтэһэн тулоолгуйгөөр хургаха ба хүмүүжүүлэхэ интернат-хургуулинуудыне олоһоруулаха; бүхы хургуулинуудта түлөөһөгүй халуун

Бахархамаар лэ!

Ном дээрэ үзэһэн, шудалһанаа үнэн амал дээрэ хэмэ үзэхэдэ тон һонирхолтой, номой юумэн хомог зааандаһыне мартагдахагүй байна.

Нашэлхэдэ, бизнэр энэ хабар хургуулиингаа дэргэдэ 7,5 гектар талмай дээрэ хартааба, кукуруза, сахарай свёкло, овёс тарябди. Мүн хэдэ мянган элдэб сэгээгүүрөө, 3500 улангирай, ёлониин, мойһоной, үхэр нэдэнэй эшмүүнээ хургуулиингаа туршалгын талмай дэргүүр, айлноудай газрагуур нуулгаа һэмдэи.

Тэдэмнай мүнөө найнаар ургаа. Тариан мододнай Үнэгэтай, Онохой, Шэнэ-Хурьбэ тосхойнуудыне таннааар бэшэ болотор ногооруулаа.

Илангаяа кунуруузамнай халуун

ороний пальманууд шэнги үндэрөө, үргэн наһшануудтайгаар ургаа,

хургуулиингаа туршалгын талмай дээрэ 2-дохи, 3-даху, 4-даху классуудай үхбүүдтэ бидэнэр өһөдөө нэгэ неделлин үе соо дүй дүршлөө харуулабди.

Ихэдээ бидэ өһөдөө айхавтар бэрхэ болоһон, дээрэ ахагүй, дорро дугуйг зон бэшэбди. Амалда дуратай болгохо талаар манда багшанар Л. А. Молоков, А. М. Сутягин болон бусад тон эхээр туйһана.

Саашада бидэ энэ хэрэгтэ орхичагүй, бури найнаар хүдэлхэ, бури найнаар шэнэ жэлдэ номоо үзэхэ хүсэлтэйбди.

Үнэгэтайн дунда хургуулийн хурагшад **Г. Ерофеева, В. Сергионов, З. Чебунина, Л. Гульева, П. Ерофеев.**

Нэгэшые хурагша хоёрдохо жэлээ үлэхэ ёһогүй

Би багшаар хүдэлхэдөө нэн түүрүн үхбүүдэй найнаар хураха, үзэһэн юумээ бүхөөр ойлгохо тухайн хэхтэ ханаагаа табидабди.

Багаханһаа хурагша бүхэн хэшээлдэ нягтаар хандаха, гадна гэртэхииниһе тэрээндэ туһа хүргэхэ ээрэгтэй. Би эхэнэрнүүдэй советэй гэшүүн байха зуураа, энээн тушаа саг үргэлжэ анхарлагбди.

Үнгэрһэн нуралсалай жэлдэ минни заадаг касса нэгэ-

шые хурагша хоёрдохо жэлээ үлөгөү.

Манай гүрэндэ үдэрһөө үдэртэ, жэлнээ жэлдэ нимэ ехэ илалтануудай туйлагдажа байхада, хүн бүхэн, хурагша бүхэн түрэл оронтоо аллихан алхам хэхэ байна.

Хурагша бүхэн коммунизмын үедэ ажаһууа болоно. Тиймэнээ мүнөөһнөө сагаа гэгэнгүй, тон шударгыгаар хүдэлхэ уялгатайбди.

Е. Цыренова,
Баргажанай аймагай Курумжанай дунда хургуулийн эхин классуудай багша.

МИНИИ ЮРӨӨЛ

Би арбан үхбүүдтэйб. Партиин гүрэнэй лэ туһалтамжаар үхбүүдтээ бүтэһөн эрдэмдэ хурганам. Партиин Программын проект соо арадай гэгээрэлые саашадань хүргэөөхэ тушаа бүтэһые илангаяа эхээр һонирхон уншаба. Тэрээн дотор саашада, ойрын хорин жэлэй туршада, үхбүүдыне нийтнн хүсөөр хүмүүжүүлэ, хургадаг болохо, бултандань тусхай дунда, дээдэ мэрэгжэл олгуулаха эрхэ хэлэгдэһэн байхадань, минни—олон үхбүүдтэй эхэн багчирлангүй нуухын аргагүй.

Коммунизм байгуулгын гурбадахи жэлэй нуралсал эхилхэн. Эгээл эхэ—Мэра басагамин Улан-Удын багшанарай училгичин хоёрдоху курса ороһон. Жаргал басагамин—наймадахи кассада, Аламжи хубүүднэн—долоодохи кассада, Батамин—табадаху кассада, эхиршүүл — Дулма Дулсан хоёрни—хоёрдоху кассада хуража эхилхэн гэшэ. Ихэдээ аяар зургаан үхбүүднэй коммунизм байгуулагшадтай хургуулида хурана лэ.

Хургуулийн наһа хүсөөгүй үшөө дүрбэн үхбүүдтэйб. Тэдэ багашуудни баһал аха эгшэнэрэйнгээ ябанан нуралсалай дардам харгыгаар даһаха гэжэ ханахадаа эхэ баярланаб.

Минни арбан үхбүүдые эрдэмтэй харуул замаар хүтэлжэ, коммунизмын үедэ ажаһууа, ажаладаха хүнүүд болгохын түлөө энэрхы сэдхэдтэйгээр оролдочо байһан коммунистуудтай партида алдар соло, хэтэ мүнхын юрөөд табия.

Ц. Базарова,
Хорин Анаагай совхозой гурбадахи фермын дэргэдэхи магазиниһе дагша. Эхэ-Гершай.

Манай ороной эл жаргалта үхбүүдтэ агаархамаа... Эдэ гурбан ондоо үндэһэн яланай багашууд коммунизмын үедэ ажаһууа, ажаладаа лэ!
Л. ХАНДУРОВАН фотоһотод.

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДУУЛГЭ

(Эхиниш 1-дхи нюурта)

абаха тухай, бусадай зөөри хогшорол тухай хомхойрдог эзэрхэг туримхэйшүүд имэ эзбэсг байгуулха хэрэгт эрдэмтэдэй хүсэлэл оролдolge эелсүүдэй шадаха байна. Тэдэнэр хүнүүдые усалдаад, хосорон үхэгшэдэй ажалай үрэн дунгые ашаглаха, баяилгыне эзлэх гэжэ оролодо гээшэ. Энэ хадаа хэрэггүй шэрүүн харшангуудай абари зан болоно. Нейтронно бомбонүүдые байгуулха түсүүдүй хүн зоние үзэн яладаг мүнөө үеын империализмын үг удгыен балшса харуулна. Энэ империализм хадаа ажалш хунүүдые хайра гамгүйгөөр дарлаханаа байтагуй, баяжыхан тула гитлеровскэ адуушдаа хэрэгдээг байн гэзово болон амниень хаажа алаха камеранууднаа бүр бузар аймшагтай гэм хэрээр бэлэн байдаг.

Газар доро США-гэй ядерна тээрэлгэ хэзээ байниина, имэ тээрэлгэ хэхиен тулалда, зохид шалтаган бэлэржэл байнанин элитэ. США-гэй правительствэ ядерна эзбэсг туршалгыне нэрэгээ хэжэ хараалаад, үдэрөө хүлежэ байнанин хэндэ элитэ бэшэ гээшэ.

НАТО-гэй талаар США-гэй союзник—Франци үнхэн саг соо ядерна туршалга хэжэ байныень Советскэ правительствэ анхаралдаа абангүй байжа шадахагүй байна. Ядерна туршалгыне хаа хаангүй болоулха тухай США Англи хоёртой хэлсээ туйлаха ханаа-тайгаар ядерна туршалга Советскэ Союзай хэзээ болбод байхадань, Франци ядерна түхэрэлгэнүүдэй тээрэлгэ дойно хойносоон хэжэ байба. Ядерна туршалга хэрэггүй гэжэ бүхэ оронүүдые Нэгэдэмэл Насануудай Организацион уралжа байбашы, дэлхэйн бүхэ оронүүдэй үргэн олонинтын буруушажа байбашы, хэрбээ Франци ядерна эзбэсг туршалгаа болоулгагүй хаань, имэ туршалга нэрэгээ баатай болохо гэжэ Советскэ Союзай уридалан навуулжа байбашы, Франци ядерна туршалгаа үргэлжүүлээр.

Хэрбээ Советскэ Союз Франци ядерна туршалга хэжэ байн баримтаһаа зохи тобилол хэрэггүй наа, Советскэ Союз болон тэрэнэй союзнигууд США, Англи, Франци болон эдэ гүрэнүүдэдэй хамтадаа эсрэгэй нэгэ бүлэглэлдэ байн бусад оролдуудтай тэгшэ бэшэ байдалда орохо байгаа бишуу. Советскэ ядерна эзбэсг туршан тэнхэлхэ абдалые США болон Англи дотор ягуйрхэн хүнүүд бусад бүхэ гүрэнүүдэй термоадерна эзбэсг туршахаа болод байхадань, США болон Англин союзник—Франци бэшэ, харин СССР-эй союзник, хэжээдэлхэдэ, Чехословакиа термоадерна эзбэсг туршаха гэжэ бодоод үзэг лэ!

Тимэ ушарта США, Англи болон НАТО-гэй бусадшы оронүүд яха байгаа гэшэб? Тэдэнэй аюулгүй байдалда хохилдоо ушаруулжа байн хулиене зүбшөөхэ байгаа гэшэб? Тэдэ ядерна туршалгыне Чехословаки болон амар нэгэн ондоо социалист орон хэжэ бэшэл, харин НАТО-до хабаадагша Франци хэнэл. Өөрынгөө аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ тушаа харуугай алхам хэрэггүй гээн эрилтэ Советскэ Союзта табижа болохо гэшэб? Өөрынгөө арадай ажабайдалай аша хэрэг тухай, оройнойгоо оройнын хүсэ адал тухай бодоод дээрэ оролдогто гаргалда гээшэ правительствэ энэнэнгэ ондоо юумэ хэжэ шадахагүй.

Сахарала Францин хэдэг тээрэлгэнүүд тимэ хэжэ хүсэтэй бэшэ байбашы, тэрэнэй политическэ удхын ехэ аюултай. Францин хэдэг ядерна тээрэлгын долгин бумбэрсэг дэлхэйн эгэн холын зах хазарнуудтай хуниүүдэй найдалда сохилто болодо, бүгдэ нинтын уур сулал болон дуга гутаалга үүсхэнэ. Энэ долгин мүн Женева үзэшы хүржэ, ядерна эзбэсг туршалгада хэтэ мүнхэ дөө эсэ табижа гэнэн зорилотой дуралхалы хэлсээнэй стол дээрнээ хамажа хаяна гэшэ. Ядерна эзбэсг туршалга үргэлжүүлжэ байн иварис, НАТО гэжэ эзэрхэг туримхэй сэрэгэй бүлэглэлдэ Францин правительствын эзбэсгтэй үүрэг дүүргэжэ байн явдалыны олон дүүдэ Алжиртай гутамаг

муухай колониальна дайн-тай, Тунистахи Бизертэдэ долголон баримтагай зүбөөр холбон.

Нэгэдэмэл Насануудай Организациа болон бүхэ дэлхэйн арадуудта эсэргүүцэлтэ хэжэ, Африкын түби дээрэ ядерна эзбэсг Францин тэнхэлжэ байхадань, США-гэй болон Англин правительствонүүд хаана байгаа гэшэб? Гэнэн хулиута асуудал гарна. Сэрэгэй бүлэглэлэй талаар өөрынгөө ханида нүдөөлхын, ядерна тээрэлгэ хэхиень бололхын оролодо, эдэ правительствонүүд Францин правительствые бодото дээрэ туршашуулжа байба. Ядерна туршалга хэрэггүй гэжэ гүрэнүүдые уржалан ООН-эй Генеральна Ассамблейн резолюциен дэмжээшэеэ США Англи хоёртой арсан баримтань энэнэн тухай яһала элитээр гэршэлнэ.

Зүгөөр гансал баруун зүгэй сэрэгэй бүлэглэлүүдтэ орон гүрэнүүд бэшэ, мүн энэ резолюциен түлөө гараа үргэсэн бусад олон гүрэнүүдтэ ООН-эй хүсэл зоригто, арадуудай хүсэл зоригто эсэргүү ааша Францин правительствын гаргажа байнантай үнээрөө болохоодо эбсэсо гэжэ дурдаагүй наа, Советскэ правительствэ бүхэ үнэн ушарые хэлэггүй болохо үнэн. Эдэ гүрэнүүдэй тоодо ядерна туршалганүүдые болоулха гэжэ үнэн зүрхэннөө ханагшад үсөөн бэшэ бин гэжэ Советскэ правительствэ мэдэнгүй яаха. Мүнөө ядерна эзбэсгэй дахяад түргэнөөр бэлдэгдэжэ байхадань, эдэ гүрэнүүдэй правительствонүүд имэ юумэнэй түлөө өөздөө харюусаха байнана сэхэ рууи, үнэн өһоор мэдэрхэ эсрэгтэй байгаа бишуу. Юундэб гээшэ, ядерна туршалга үргэлжүүлжэ явдалда дэлхэе бааджа байн францинхидта саг соонь харюу үгөөгүй байна ха юм.

Термоадерна эзбэсг туршалгыне хойшоолонгүүд амидаралэй зүйлүүдтэ хоротой байнанин Советскэ Союз дотор хойн мэдээжэ. Тимэмээ имэ хойшоолонгүүдые үгы шахуу бололхын тулалда, бүхэ хэмжээндүд абтана. Ядерна эзбэсг туршан ямарые баримта хунүүдые мэдлэхэнэ, тэдэнэй сэдхэлые зобооно. Советскэ правительствэ ядерна туршалга хэжэ тухай шиндхээрй абашы, тэрэн өөртэнэ хүнгэн бэшэ болшо. Тин Советскэ правительствэ энэ асуудалы тон найнаар, бүхэ талаар шэнжэлхэ үзэнгэйнгөөл эсэстэ, яахоб даа гэжэ, халагдан, имэ юумэ хэжэ баатай болоо. Имэ алхамай удхые хүсэдөөр ойгожо байн Советскэ правительствэ империалист оронүүдэй тохёолдуулан уласхоорондын эрхэ байдалда хашагдахада имэ юумэ хэжэ баатай болоо. НАТО-гэй гол гүрэнүүдэй—США-гэй, Англин, Францин, ФРГ-гэй болон бүхэ дээрээ эзэрхэг туримхэй энэ бүлэглэлэй политикань Советскэ Союзыне имэ юумэ хэжэ баатай болшо.

Хорин жэлэй урда тээхилд алдгар, манай Эхэ оройной хилэнүүд дээрэ дайной хара үүлэнэй дахяад бин болоод байн явдалые, Баруун Германиян, Германин милитаристуудай мүнөө үеын союзнигуудтай дайнда шангаар бэлдэжэ байн явдалые совет арад, Советскэ правительствэ тоонгүй байжа шадахагүй байна. Гансашы США-гэй, Англин, Францин правительствонүүд бэшэ, гитлерэйхэдэ довтолгоогоо бага бэшэ хохилдоло оройно Европнын хэдэ хэдэн оронүүдтай правительствонүүдые шэнэ дай хэхиен тулалда, буу эзбэсг бэлдэхэнэ Баруун Германиян реваншистуудта туһална. Баруун Германияне эзбэсгэлхэ политикын түлөө НАТО-гэй мүнөө үеын томо бэшшы гүрэнүүдэй—Бельгии, Данин, Голландин, Норвегии, Грециин болон сэрэгэй энэ бүлэглэлдэ хабаадаг бусадшы гүрэнүүдэй правительствонүүд өөрынгөө хубиата харюусалгые дааха байна. Тэдэнэр НАТО-гэй талаар өөздэнгөө ахалагша ханинарайд нурганда хоргодожо шадахагүй. Энэ бодолгүй, аюулта политикын хүшэр хүндэ хойшоолонгуудай түлөө өөздөө харюусаха зэрэгтэй болохо.

Аденauer болон тэрэнигэ даганан хүнүүд Баруун Германияне ара үбэргүй эзбэсгэйгээн милитарис гүрэн бололхын түлөө оролодо. Энэ гүрэнэй мүнөө үеын политикын гол зорилгыне юуб гэхэдэ, дэлхэйн хоёрдохи дайной эсэстэ Европодо тогтодогдон хилэнүүдые шэнээр хаража үзэхэ, үнөөгөө абаха гэнэн явдал болоно, Германияне демилитаризацила гэжэ хараалхан союзническа хэлсээнүүдые США-гэй, Англин болон Францин үшөө хүсэд болоулгагүй байнандань, гитлеровскэ Германиян үгэ дуугуйгөөр буу эзбэсгэе хуряанай хойто тээхи түүрүшын жэлнүүдтэ алданы юумээ хүсэлдүүлхые мүнөө ФРГ-гэй правительствэ эрмэлзэнэ.

Милитаризмын үеын үнгэрхэн саһаа, Германиян үүсхэнэн дэлхэйн хоёр дайнда динлэлгэнээ ГДР-эй хилд алдгар Баруун Германиян арадай тобилол хэхиение хаража үзэхын тулалда, дайной хойто тээхи арбан зургаан жэл хадаа яһала хүрэмөөр болзор гэшэ. Баруун Германияда байн немец арадай үнөөгөө абаха гэнэн хорото бололодо дайрагдаһан тухайн, шэнээр бин бололон Фюрернүүдтэ дай хэжэ арга боломжо олгожо байн тухайн олон юумэ гэршэлэн харуула. ФРГ-гэй арад зон бундестагта хунгалтануудай болохо бүри канцлер Аденauer бэлдэ, мүн немцүүдые эзэрхэг туримхэй шэнэ аюулгалда оруулхые эрмэлзээг хүниүүдтэ дугаа үгэлэг баримтын ондоогоор юун гэжэ тайлбарилха гэшэб? Засагые бартаа абахааа Гитлерэй урда бааринан, удаан дэлхэйн хоёрдохи дай үүсхэнэн коммунизмад эсэргүү, үнөөгөө абалтын лозунгүүдые Аденauer болон Баруун Германиян тэрэнэй политикые дагашадай баряад байныень Аденauer түүлөө дугаа үгэлэг немцүүдтэ мэдэнгүй байжа шадахагүй.

Арад бүхэн өөрынгөө дуртай политическэ ажал-буулагшадта гүрэнэй засаг барюула эрхтэй байнанин мэдээжэ. Зүгөөр Германи дотор милитаризмын болон эзэрхэг туримхэй удхатай зүйлэй бин болохо байнание нэгэтэ бэшэ хараһан бусад оронүүдэй арадууд үнгэрхэн үеын тимэ уршагта зүйлэй дабтагдаха явдалда эсэргүүцэхэ эрхтэй, энэ эрхыне хэжише хажа шадахагүй. Ингэжэ эсэргүүцэлтэ хэжэ байныень немц бүхэн мэлэхэ ёһотой.

Зүгөөр гансал Баруун Германиян немцүүд бэшэ, мүн бусад зарим оронүүдые—баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй бүлэглэлүүдтэ хабаадсадаг оронүүдые арадууд мүнөө үеын эрилтые үшөө дүүргэнгүйгөөр, шэнэ дайнда бэлдэхэ явдалые зайсуулхын тулалда, ёһотой гэгшын эдбхи үүсхэл тэдэнэй гаргангүй байныень мэдэрхэдэ ямар ехэ гацуудалтай гэшэб. Буу эзбэсг эхээр бэлдэхэ гэнэн политика баримталгад правительствонүүдые байгуулагд кандалдуудтай түлөө, тимэ партидуудтай түлөө хунгалтануудай үздэ дугаа үгэлэг баримтаһан имэ тобилол гарна. «Хүйтэн дай» усалха, эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ зорюулагдан хүсэл оролдогто хабаадсангүй байжа, тэдэнэр хадаа бүгдөөрөө хүсэдөөр буу эзбэсг хуряалгада эсэргүүцээг, буу эзбэсг эхээр бэлдээг, дайной аюул үүсхэдэг правительствонүүдта энгээхэ, тимэ правительствонүүдые дэмжэхэ явдалнаа арсажа яабашы шадаһангүй. Хэрбээ эдэ арадууд дэлхэе дэйн сэрэгтэ оруулхые нэлдэг правительствонүүд айныень татаха арга боломжонуудта ашаглаагүй хаань, буу эзбэсг хуряах, хүн түрэлтэнэй обществын ажабайдална дэйн сэрэгые хүсэд налган хаяха гэнэн өөрынгөө дур зоригые батдахын тулалда, өөздынгөө дур хусылые бусад арадуудтай нэгдүүлэггүй хаань, гансал имэ тобилол хэжэ болоно: эб найрамдал хангахын түлөө өөздынгөө харюусалгые эдэ оронүүдэй арадууд үшөөл мэдэдүй байна.

Баруун Германиян дай үүсхэл аюулэй элитэ болохо бүрөөр, Германиятай эбэй догвор баталалга хойшолоуулашгүй шухала хэрэг болоно. Ингэ догвор Германиян милитаристуудай зүгшөө шэнэ довтолгоо хэжэ аюулнаа арадууды хамгаалха байгаа. Эгээл имэ юумэ хэхиен түлөө Советскэ Союзай оролдожо байнанин бүгдэнэй мэдээжэ. Зүгөөр Германиятай эбэй догвор баталга, дэлхэйн хоёрдохи дайнда эсэ табижа гэнэн Советскэ Союзай

шиндхээрнээ харюу болгон дэлхэйн шэнэ дай эхилхэ гэнэн заналта хэгэнэ.

США-гэй болон Англин нэмэлтэ эзбэсгтэ хүсэнүүдые болон буу эзбэсгыне Баруун Берлиндэ оруулан явдал хадаа Германиятай эбэй догвор баталха харюу болгон хүсээ шэнээр харуулан зүйл болоно.

Энэн Баруун Берлиндэхи баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй гарнизонуудые шангадуулха хэрэгтэ тухсай удхатай бэшэ байна. Энэн хорото аша, гансал хорото аша гаргаха гэнэн зорилготойгоор хэгэнэ. Баруун Берлиндэ эдэ сэрэгүүдые эльгээхэ тухай шиндхээрнээ абагшад энэн тухай хэннээшые үлүүгээр мэлэнэ.

США-гэй болон НАТО-гэй бусад зарим оронүүдэй заналта хэжэ, дайнда бэлдэжэ байхадань, Советскэ правительствэ НАТО-гэй зарим гүрэнүүдэй нислэлнүүдтэй хийтэй толгойнуудые номгооруулжа шадамаар үлэмжэ ашагтай эзбэсгые хайжаруулха талаар өөртөө бин байн арга боломжонуудые ашаглаагүй наа, өөрынгөө оройной арадуудай үмэнэ, социалист оронүүдэй арадуудай үмэнэ, амгалан ажабайдалай түлөө эрмэлзэжэ байн бүхэ арадуудай үмэнэ өөрынгөө нангин улалгы дүүргэнгүй байха болоно.

Советскэ Союз дотор ехэ хүсэтэй—20—30—50, мүн 100 миллион тонно тротилай ядерна бомбонүүдые байгуулха, тинхэдэ газар дэлхэе тойрон замбулхайн онгосоор майор Ю. А. Гагаринай, майор Г. С. Титовый нилдэхэдэ хэрэглэһэдэ адли хүсэтэй, Советскэ Союзта гү, али бусад социалист оронүүдта долголоо хэхиен бумбэрсэг дэлхэйн ямарые хубида тимэ ядерна бомбонүүдые ашаад абаашаа хүсэтэй ракетнуудые байгуулха проектүүд зохёоглонхой. НАТО гэжэ сэрэгэй бүлэглэлэй ээрхэг туримхэй политикаа үндэлхэн ушар байдална таараха тобилол хэрэггүй наа, Совет гүрэнэй, агуу-ехэ социалистическэ лагерин, эб найрамдалда дуратай бүхэ гүрэнүүдэй аюулгүй байдалы болон хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай оролдого гаргаагүй наа, хүлсээсгүй хүнгэн болло болохо байгаа.

Советскэ правительствэ хадаа Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай политикые эзбөөр ойгодогто совет арадай гансал ханинарта бэшэ, мүн шэнэ түхэлэй термоадерна эзбэсг Советскэ Союзай туршаха тухай шиндхээрнээ шангаар буруушааха ханаатай хилын сауда тээхи оронүүдэй арадуудта энэ мэдүүлгээр хандана. Энэ хэмжээ баатай болон хэмжэн гэжэ, тохёолдолон эрхэ байдалда имэ хэмжээнэй заатагуй хэрэгтэй болоһониё арадууд ойгохо бээ гэжэ Советскэ правительствэ имэ алхам хэгдэхэ баатар этигэнэ. Эзэрхэг туримхэйшүүдэй галаар хорото муухайгаар наадаха дурыень болоулхын тулалда, эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй бээ даанхай байдалда болон аюулгүй байдалда хэгдэн ямарые долболгые сухариулан сохио хүсэн дэлхэй дээр бин гэжэ, харюугай буу эзбэсг эзэрхэг туримхэйшүүдые өөрын эшээн соо сохио гэжэ тэдэнэртэ мэдүүлхэ хэрэгтэй.

Советскэ правительствэ хадаа мүнөө үдэ ядерна туршалга хэжэ болоһон шалтагаанаа гансал элитэ болгохын тулалда эдэ бүхэ юумэн тухай хэлэнэ бэшэ. Аюулай хаанаа гаража байнание бүхэ дэлхэйн арадуудай мэдэхын тулалда, эб найрамдалдай садай аашы мэдэхын тулалда, энэ аюултай тэмсэхын түлөө өөздынгөө хүсэлдүүлхые нэгдэжэ шадахын тулалда нэн түрүүндэ Советскэ правительствэ энэнэн тухай хануула. Эб найрамдалда дуратай бүхэ гүрэнүүд Советскэ Союзта най-

лэсгэ Л. И. Брежнев урилан юм. Л. И. Брежнев тэрэ уриалгыне баяртайгаар үгтада. Хөөрэлдэжэ зүбшээнэй ёһоор Л. И. Брежнев 1961 оной ноябриң 14-дэ Судан

Л. И. БРЕЖНЕВ ГҮРЭНЭЙ ХЭРЭГЭЭР СУДАНАЙ РЕСПУБЛИКА ОШОХО БОЛОБО

Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Верховно Советэй түрүүлгэшэ, Суданай Республикын премьер-министр генерал-лейтенант Ибрагим Аббуд Суланай Республик гүрэнэй хэрэгээр ошошмын СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгэшэ Л. И. Брежневые урилан юм. Л. И. Брежнев тэрэ уриалгыне баяртайгаар үгтада. Хөөрэлдэжэ зүбшээнэй ёһоор Л. И. Брежнев 1961 оной ноябриң 14-дэ Судан

дамтайгаар түшгэлхэбди. дайной аюул үүсхэгшэдтэ ухаа оруулхын, шэнэ дайнда бэлдэхэлые зохиохын тулалда тэрэнэй гаргажа байн асарн ехэ хүсэл оролдогтодо түшгэлхэбди гэжэ мэдэг лэ.

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байлгын ленинскэ гол ёһые хэлбэршэгүйгөөр хүтлэгэри болгон, Советскэ Союз хэндшые заналта хэнзүгуй, тинхээхэ байтагуй хэндшые долболхые хараалнагуй. СССР-эй зэбсэгтэ хүсөнүүд бусадһаа түрүүн буу эзбэсг хэзээшы хэрэглэхэгүй гэжэ Советскэ правительствэ баяр ёһолоттойгоор мэдүүлнэ.

Хэрбээ буу эзбэсг түргэнөөр бэлдэхэ явдалда эсэ табигдаша шадагдаа хаань, ядерна эзбэсг туршаха шухала явдалдай хэтэ мүнхэдөө үгы болоо хаань, совет хүнүүд золтой байха нэн, дайн сэрэгтэй хүн түрэлтэнэй обществодо ёртоо муухай нүхэсэл болохо эхилхэн саһаа хойшо бээ дээрээ даажэ яваһан хүндэ дарамтаһаа арадууд хэтэ мүнхэдөө сүлөөрхэ нэн.

Хэрбээ арад бүхэн, ехэшые, багашы оройной арад, индустриальна талаараа ехээр хүгжэнги оройнойшы, экономикоёоо наал хүгжөөжэ эхилжэ байн оройнойшы арад, сэрэгтэй бүлэглэлдэ оройно оройнойшы, бээ абанги политика баримталдаг оройнойшы арад гүрэнүүдэй сэрэгэй машиншы эблэхэ гэнэн, хогалгата ядерна дайной аюулаһаа хүн түрэлтэниё абарха гэнэн шаңга эрилтэ табяа наа, тимэ эрилтээ бэлүүлхэл байха. Совет арадай ажабайдалай аша хэрэгые, буу эзбэсг хуряахын түлөө, эб найрамдалай түлөө үнэн зүрхэннөө оролдожо байдаг бүхэ хүнүүдэй аша хэрэгые хараада ажаа, Советскэ правительствэ бүгдөөрөө хүсэдөөр буу эзбэсг хуряахэ гэнэн үзэл бодолой бодото хэрэг дээрэ бэлдүүлгэһын тулалда, хүнүүдэй ажабайдалда ядерна эзбэсгэй хээээшы аюул тохёолдуулаха болохын тулалда, хүсэл оролдогто ба дадхын арбадалаа гэнэн уржалтайгаар дэлхэйн бүхэ оронүүдэй арадууд болон правительствонүүдта хандаһаа. Бүгдөөрөө хүсэдөөр буу эзбэсг хуряаха тухай хэлсэндэ хээээшы хаань гар табиһаар Советскэ Союзай бэлэн байн тухай Советскэ правительствэ дахяад баталан мэдүүлнэ. Имэ ушар халаа термоадерна эзбэсг туршалгадашы эсэ табижа байгаа.

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байлгын үндэһэ нуури дээрэ гүрэнүүдэй хоорондох харилсаануудай байгууллагады хэхиен тулалда, худалдаа наймаа арадуудай сүлөөтэйгөөр хүгжөөхын, оюун бодолой үнэтэ зүйлүүдээр арадуудай бээ бээ баяжуулхын, хандаргалтын эзбэсг хэрэгсэл эхээр үйлдбэрлхын түлөө бэшэ, харин хүнүүдтэ шухала хэрэгтэй материална баялгуудые эхээр байгуулхын түлөө мурьсэхын тулалда Советскэ правительствын бүхэ политика шгүүлэгдэнхэй.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин шэнэ Программын проект энэ найнайхан эрмэлзэлээр нэбтэрэнхэй. Ойрын хорин жэл соо совет арадай урдаа табинан бодото зорилгонууд энэ проект соо тодорхойлогдонхой.

Уласхоорондын аюулгүй байдал бэхжүүлхын түлөө тэмсэхэдэ совет арадай гаргалан хүсэл оролдогто мин хосорхогүй, харин газар дэлхэй дээрэ бата бэхи, эбдээршүгэй эб найрамдал туйлаха хэрэгтэ, эб найрамдалай болон ажана найхан халбаралтын илан мандаха хэрэгтэ зорюулагдан бусад бүхэ арадуудай хүсэл оролдогто нэгдэхэ байха гэжэ мэдэнэ.

Арадуудай хоорондохы эб найрамдал болон хани барисаан илан мандаха, харин эзэрхэг туримхэй хүсөнүүдэй ханаашалганууд буруу хүрэхэ байха.

Баруун Германиян интеллигенцид КПГ-гэй хандаһан хандалга

БЕРЛИН, августын 29. (ТАСС). Германиян хоёр гүрэнтэй эбэй догвор баталхын түлөө тэмсэхыне урдалан, бүхэ Баруун Германиян интеллигенцид Германиян Коммунистическэ партиин центральна комитет хандаа гэжэ Дюссельдорфһоо АДН агентствэ мэдээсэнэ. КПГ-гэй ЦК-гэй нэгдэхэ секретарь М. Рейманай гар табинан бэшэг соо ингэжэ хэлгэдэнэ:

Аденauerай бэлүүлгэдэ хүсэ баримталха политика уласхоорондын байдалые шахардуу шанга болгоо, өөрыгөө хорлон алаха замда Германиян ардые хүргөө. «Хүйтэн дай» улам шангалдаа, Харилсаануудые муудаагаа. Мжо бололгые бүри гүнзгыруулжэ, аха дүүнэрэй аладалсаа аюулай тохёолдохо гол гутамаа үгы болохо, Германиян хоёр гүрэн хоорондоо бүри нягта холбоотой болохо байна. Эбэй догворой үндэһөөр Баруун Берлин тухай асуудал гуримшуулагдаха ёһотой. Юуб гээшэ, Баруун Берлин ГДР-эй бээдэ зоболон модон шэнги саашаа байхыаа болхо ёһотой гэжэ бэшэг соо хэлгэдэнэ.

Германиян Арадай ажабайдалай болон ерээдүйн буудалда оройной гол асуудалнуудые мүнөө шиндхэхэ эрэгтэй. Германиятай эбэй догвор баталха гэшэ хойшбуулашгүй хэрэг болоод байна. Энэ догворой баталгалда, аха дүүнэрэй алалсалгын дайной, Германиян арадай тудуха атомна усалхын аюул зайсуулалда, Европодохы аюулай тохёолдохо гол гутамаа үгы болохо, Германиян хоёр гүрэн хоорондоо бүри нягта холбоотой болохо байна. Эбэй догворой үндэһөөр Баруун Берлин тухай асуудал гуримшуулагдаха ёһотой. Юуб гээшэ, Баруун Берлин ГДР-эй бээдэ зоболон модон шэнги саашаа байхыаа болхо ёһотой гэжэ бэшэг соо хэлгэдэнэ.

ВФП-гэй болон ОСНП-гэй секретариатуудай хамтын заседани Берлиндэ болобо

БЕРЛИН, августын 30. (ТАСС). Профсоюзуудай бүхэлдхэйн федерацин болон немцэк сүлөөтэ профсоюзуудай нэгдэлэй секретариатуудай хамтын заседаниудай болоһон тухай коммуниекэ энгдэ тараагаа. Коммуниекэ соо ингэжэ хэлгэдэнэ:

Профсоюзуудай бүхэлдхэйн федерацин, немцэк сүлөөтэ профсоюзуудай нэгдэлэй Центральна правлениян секретариатуудай заседани 1961 оной августын 28—29-дэ Берлиндэ болобо. ВФП-гэй генеральна секретарь Луи Сайян, ОСНП-гэй правлениян түрүүлгэшэ Герберт Варнек гэшэд түрүүлэгшээрэреруугаа.

Шэнэ дай хэжэ зорилготой Баруун Германиян империализм, милитаризмые хизаарлахын түлөө уласхоорондын профсоюзна хүдэлөөнэй амар зорилгонуудтай, харюусалгаатай байн тухай асуудалнууды нэгдэмэл заседани дээрэ хараба. Мүн Германиятай эбэй догвор түрөөр баталха, Баруун Берлинде демилитаризовано, сүлөөтэ город болгохо шухала гээд тэндэ зүбшэн хэлсэгдэ.

Баруун гүрэнүүдэй, нэн түрүүндэ США-гэй түһаламжар шэнэ дай үүсхэхэ зорилготой Баруун Германиян милитаризм нэрэгэн бодохоодо. Тингээд шэнэ дай үүсхэхэ политика ябуулжа, Европодохы, бүхэ дэлхэйн эб найрамдалда ехэ аюул тохёолдуула.

Эб найрамдал сахин хам-

Бразилидахи байдал

НЬО-ИОРК, августын 30. (ТАСС). Бразилин сэрэгтэй хүтлэгэрлэгшэд хоорондоо бээ тарнажэ байна гэжэ Риоде-Жанейроһоо мэдээсэгдэнэ. Оройной президентын тушаалад Жоао Гулартын орохо ушарые тэнзэхэ агарай сэрэгтэй хүсэнүүдэй 3-дахы арми, 5-дахы соединени дэмжэбэ. 3-дахы армиин командлагша генерал Машадо Лопес 1-дхи, 2-дохы, 4-дхи армиүүдэй командлагшадта бэшэг эльгэмандалагшадта. Тинхэдэ 3-дахы армитай сугтаа тэдэнэй ябаха, хуулид турим, конституци хамгаалхыень урална. Президентын тушаал Гулартын эзлэхэ хэрэгтэ сэрэгтэй министрүүд хаад тойбо ушаруула. Тэрэниень буруушаан, президентын сэрэгтэй канцелярийн на-

Гулартын мэдүүлгэ

ЛОНДОН, августын 30. (ТАСС). Рэйтер агентствын корреспондентын Парижнаа мэдээсэхээр, Бразилин полсөдөөтөө үсгээлэр болоһон пресс-конференци дээрэ Жоао Гуларт мэдүүлгэ хэбэ. Тинхэдэ конституцияр хараалгадана президентын уялгануудые

дүүргэхээ өөрынгөө орон сахаб гээд тэрэ хэлэбэ.

Бразилин газар дээр оромсоороо тэрэ тушаалаг болохо гэжэ уришалан хэлдэ дээрше хаань, Бразилин дээр бусаха гү гээд асуудларуагдаа. Имэ асуудалай бибигдэсхэ «би ошохо» гэжэ Гуларт харюусаха.

Стэнливилль, августын 30. (ТАСС). Конгодо байдаг ООН-эй сэрэгүүдтэ хабаатай эфиопско олон солдадууд Кониавилиһаа үсгээлэр Стэнливилль абашаа шадаа. Тэдэниие 7 самолёт абаашажа буудлаа.

Городто үймөө, хүдэлөө үүсхэхэ нэдэлгэһэй гэжэ энэ хорото аашыне нототой заса-

гаархид, Стэнливиллин оройной сэгнэнэ. Стэнливилль шархурдуу шанга байдал тохёолдохой. ООН-эй сэрэгтэй аэдромыне хилян харыз байна. Городой олон газарын харуулашын табиглаа байна. ООН-эй сэрэгүүдэй ашануудыне Комтын наһин наһына армиин солдадууд баруушаа.

Мүнөөдэр—хуралсалай шэнэ жэл эхилбэ

Арбан жэл үнгэрхэд эдэнэр коммунизмын барилгашад болохо Л. ХАНДУРОВАЙ фотоэтид.

ГАГАРИН, ТИТОВУДАЙ БҮРГУУЛИ—СОВЕТ БҮРГУУЛИ

Яруунын аймагаар хэдэн хоногто ороһон бороогой үдхэн хара шабар шабхаар бүхы харгынуудыг үргэлжэ хушаажарихадань харгы замууд хаагдадаг гэжэ. Аяар холын хүйтэн Витимэй дунда хургуулин директор Бурдюковская хамагһаа түрүүлэн үгэ абахадда сэдхэлээ дололтон хоодойгоор ингэжэ мэдүүлбэ:

— Бидэ хоёр хоногой саана машинаар аймагайнгаа багшанарай суглаанда гэжэ зорёо хэмди. Тингээд харгын мууһаа боложо, энэ үдэшэ Яруунын совхозой харьяата газар дээрэ шабарта шаагдаад, харанхы һүни һуухаданнай, тракторай хүнхүнөөн дуудлаба. Баясан билдэй утгажа ошооло, залуухан, һахал ургаагүй тракторист хубуун кабинэ сооһоо гаража эрээд, «табан түхэригөөр машина бүхэннэ татажа гаргахад, мүнөө үгы хаатнай үгы» гэбэ. Ганса бидэ шабартаад хуугаа бэшбэди, үшөө табан машина. Олон хүнүүд бороо соо бэгзылэшөөд хуугаа ха юм. Хэн энэндэ гэмтэйб? Нэгэ залуу тракторист хубуун хоёр-гурбан жэлей саана маанайд хурагша байгаа. Харгын муу дээрээ үшөө мүнөөшье Ульдэргынмай хургуулин багшанар хурхээр эрээгүй. Баһал нэгэ тинмэ залуухан хубуун табан түхэриг эрижэ байгаа аалам? Үннэй багша Бурдюковскаяй үгын һүүлдэ конференцидэ сулгарагшад болдогто болон, нэгэ хирэ өһөлд хурдоодо аргаахан шэбэнэл хуубад.

Нэхөөрөө энэндэ хэн гэмб? Совет хургуули—Гагагин, Титов гэшээд хуугуулһэн манай хургуули тэй гү? — Угы, — гэжэн харюунууд шанар бүхэнэй үгэ соозээ. Хургуули гэмтэй бэшэ, ым тэдэ багшанарай эдхэнгөө нангин уялга боото совет хүнүүдыг, эрээг гэрэлтэ сагай залуу үениг хуугуулһэн хэрэгтэ йша хэрэгээр, сэдхэлэй хаманхаралгүйгөөр хандаһаа болоо гэжэ тэдэнэр шулол хээ.

Үгэ хэлэгшэд жэшээ болг, хоёр хурш хургуулинууде гол түлэб абажа үзэжэ, гэдэхинь—Ульдэргын хурли (директорын Ц. Номов), хоёрдохинь—мүнөө иннат болгожо хэлгэгдэнэ этын хургуули. Эдэ хоёр хургуулинуудта тал ондоо йдал үзэгдэнэ. Түрүүшындэнэ бүхы дээрээ хоёрдохидэ үлэһэн хурагша гэжэ ч, тон этэй багшанартай хүнөө 5-ниин партины гүүд), тинхэдэ Эгэтын хурлин багшанар хоорондоо дэб хот зөөлсэхэһөө эхиндэ совет хүмүүжүүлэгшын эдэ бузарлаһан баримтанууараа элиржэ, энэ асуудалаа йкомой бюро хүрэтэр дэгэһэн байха юм. Үнгэрхэдөө элдэ бэлдэлгээ муугаар уулһаһаа гадна, интернат хургуулин оройдоо октябрийн 13 гол түлэб хуралсалһан а жэл эхилжэ гэжэ байна. Урагшанарай байха байрлэн болоодуй, хэзээ бэлэн млохоншье мэдэгдэнгүй. Парын республикын Гэгээлэй министерство совхозууи трест хоёр хамаг зэмыенд

(Аймагай багшанарай суглаанһаа).

бэе бэе дээрэ мүнөө хүрэтэр хаалсаһаар. Аймаг соо үнгэрэгшэ жэл аяар 100 хүн үдэшин хургуулинуудыг хаяжа ошоһон байна. Хуралсалдаа хамаг эдиршүүлэ, хуугэдыг хабадуулха хэрэг үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһынь конференциин делегатууд тодорхой баримтануудаар гэршэлээ. Гадна зарим хургуулинууд, жэшээлхэдэ, Шэрэгин хургуули хоёр халаанда хүдэлэ. Тинхэдэ Түндэнэй хургуули мүнөө хүрэтэрөө хуралсалай гэргүй һэн тула бараагууд соо хүдэлмэрэ эрхилнэ. Бүхэли дээрэ хургуулинуудай хүдэлмэри байха аймаг соо муугаар ябуулагдана.

Эдэ жэшээнүүд нүхэр Бурдюковскаяй сэдхэлээ хүдэлэнги үгын асуудалда харюу болоно бэшэ гү? Зүгөөр аймагай гэгээрэлэй таһагыг багша Григорий Иванович Бадашкев Нархатынгаа үйлсөөр үнгэрхэдөө шэлээ хахархай сонхотой Нархатын дундуур дунда хургуулин хоёр торхонуудыг хаража ябаад: —Убэлдэ шадлаараа бэлдэбди, — гэжэ үгэ хэлхэдээ бардамар мэдүүлһенинь ойлголдосогүй. Нүхэр Бадашкев багшанартаа бүдүүлгээр хандаһаа гадна, Гундын хургуулин литература болон хэлэ бэшэгэй залуу багша Сергей Сульцимович Цырендоржиевай тон зүбөөр багшанарай ажалыг нормирвалха, творческоор багшын ажалда хандаха тухай хэлэхэдэнь: —Энэ шини толгойгоор шиндхэгдэхэ хэрэг бэшэ. Шиннэгэ архи уугаад ябааш. Мини найдал дүүргэгүш. Харин би шамайе дэбжүүлхэ ханаатай байгааб, — гэжэ таһа дүүрээ.

ШЭНЭ ТЕХНИКУМДЭ

Энэ жэлдэ Улан-Удын хэлхээ холбооны управлениин дэргэдэ шэнэр эмхидхэгдэнэ электротехникумдэ августын нэгэннээ 20 болотор шалгалтанууд боложо дүүрбэ. Бүхы дээрэ тус техникумдэ 150 хурагшад хуралсахаар хараалагданхай. Тэдэ техникумдэ хураха дуратай 600 залуушуул мэдүүлгэ үгөө бшуу. Тэдэнэй дунда холын Магданһаа, Тувын автономно, Эрхүү, Чатын областьнуудһаа эрһэн залуушуул олон. Шалгалтын дүн хараад үзэхэдэ, хурагшад ай хэнхи хубинь һайн бэлдхэлтэй байһаан харуулаа. Жэшэнь, 12 жэлдэ хүдэлһэн Ш. Х. Харганов, 10 жэлдэ хүдэлһэн Г. З. Оленников, сэрэгэй алба дүүргээд эрһэн В. Е. Охотников гэшэд амжалтатыйгаар шалгалтага үгһэн байна. Техникумэй дэргэдэхэ «Почтовая связь» гэжэ отделениедэ 60 хүн хураха болобо. Тэдэнь 40 хурагшадын үйлдэлэри дээрэ ажаллаһан. Нэгэдэхэ курсын техникческэ хоёр отделениедэ 7 класс дүүргэһэн 90 хүн хураха юм. Манай республикын бүхы

Зал соо хууһан багшанар барандаа эдэ үгэнүүдынь буруушаагаа. Үнэхөөрөө энэ хэнэй толгойгоор шиндхэгдэхэ хэрэг юм? Манай ханахадан өһөдөө багшанар багшын ажалыг нормирвали, ажалда творческоор хандаха тухай асуудал шиндхэхэ ёһотой байгаа. «Дэбжүүлхэ ханаатай байгааб» гэжэн мэдүүлгэнь ямар удхатай юм. Ийм үгэнүүдыг шагнахада багша бүхэн Бадашкевэй бадашадан да доошо орожо, магтаһадан «дэбжүүлгдэхэ» болоно бэшэ гү? Угы, эндүүрнэ бэшэ аалта, Григорий Иванович! Хэрбээ Цырендоржиев нэгэ гү, али хоёр алдуу хэһэн байгаашы наа, зүб замда орожо шадлаха, залуу мэргэжэлтэ. Энээн тухай үгэ хэлэгшэд баранда дурдаа. Гадна үгэ хэлхэдэ имээр саашада ябаа, нэгэ һайн багшаһа һайн коллективтэ орожо шадлахад гэжэ тэмдэглээ.

«Ионычууд мүнөө үедэ би дүүрхэдэнь Гундын хургуулин нэгэ хурагша би гэжэ харюусаа. Энэ үгээ тон тодорхой баримтаар элирхэйлхэ зуураа, «зарим хүнүүд хургуулин директор болоод, ямаршы сэдхэлэй оролдоггүйгөөр салин лэ абахын түдөө ажаллана гэжэ нэмээгээ. Тэдэл «Ионычууд бэшэ гү? Тинмэл хадань конференциин делегатууд дахин дахин совет багшын, Гагарин, Титовуудыг хүмүүжүүлһэн хургуулин нэр хүндэ, харюусалга тухай асуудал тон тодорхойгоор, хурсаар табиһанинь ойлгосотой болоно.

Эндэхид үнэн сэхэ ажалаараа, сэдхэл эрмэлзэлээрээ энэ асуудалда харюу үгэжэ шадлаха байна гэжэн найдал конференцидэ эрһэн багшанарай дошо түрһэнинь дамжаггүй. Юондэб гэхэдэ, хамагыг хурган хурагша, хурага хуруулимнай совет хургуули мун ха юм. А. Жамбалдоржиев.

ТҮРҮҮ КОЛХОЗУУД ЭХЭ ОРОНДОО ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ТАРЯАГАА ТУШААЖА ЭХИЛБЭ

Шэнэ ургасын дээжэ

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Таряа хуряалгыг эмхитэйгээр ябуулжа байһан «Победа» колхозой механизаторнууд аймаг дотороо эгэн түрүүлэн сохигдоһон таряагаа гүрөндөө тушаажа эхилбэ. Автомашинын жолоошрд В. Плюснин, С. Фуманов, А. Никитин гэшэд түрүүшын 100 центнер таряа Харланай бэлдхэлэй пунктда тушааба. Гүрөндэ таряа тушаалга үдөрһөө үдэртэ үргэдһөөр. Байгша ондо тус колхозойхид 8 мянган центнер таряа тушааха түсбөө болзорһоон урид дүүргэхэ, КПСС-эй XXII съездыг ажалай амжалтаар угтаха зорилготой.

Л. Луговской, «Ленинский путь» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Ургаса таряага түүбэрилэн хуряажа захалагдаба. Энэ харюусалгатай хүдэлмэрини эршэмтэйгээр ябуулын тула бэлдхэлэй, эмхидхэлэйше горьтой хүдэлмэри ябуулагдана гэшэ.

Хоринн совхозой түб — Удинск тосхондо тус ажахын механизаторнууд сугларжа, хайшан гэхэдэжэ эми гуримтайгаар, богонихон болзор соо гээлтэ хоролтогүйгөөр таряага хуряахамнайб гэжэн ехэ хөөрөлдөөн болобо. Тэрээн дээрэ совхозойше механизаторнууд съездын урда тээ хэ- хэ хүдэлмэрэ тодорхойлобо. Ургаса хуряалгын халуун хаһа соо комбайнер бүхэн 420 гектарай ургаса хуряаха, үдэр үдэрэингөө ажалай бүтээсы 20 гектарһаа доошонь оруулахгүй гэгһэн зорилгонууд табигдаба. Тинхэдэ ороһото культурынгаа 65—70 хубины эрхэ бэшэ амьарлан хуряаха, Хуряалгын аргалуудыг бүлгэ бүлгээрнэ ябуулжа ашаглаха, 12,2 мянган центнер ороһо гүрөндөө тушааха түсбөө болзорһоон урид дүүргэхэ, гадна октябрийн 1 болотор 1000 центнер таряа түсбөө гадур худалдаха, 6000 шахуу центнер ороһо хүрэнгын түлбэри бусааха, 31 мянган центнер шанар хайнтай урһэ хойто жэлэй тарилгада хүрэнгэ болгон хааха гэгһэн уялгануудыс абаа.

800 гектар хадахабди

Кукурузын полинууд дээрһэнээ...

КЯХТА. Куйбышевэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель малдаа хүсэд хүрэхэ шэмэтэ гэжээл бэлдхын хойноһоо эмхитэйгээр тэмсэжэ байнхай.

Хоёр 6 хоногой туршадда колхоздо хамта 1400 тонно силос бэлдэгдэ, мун нилээдгүй кукурузын силос дарагдаа. Энэ хүдэлмэри дээрэ комбайнернууд нүхэд Евдокимов, Алексеев гэшэдэй аргаладууд эрхиллэнэ.

М. Шиханов. Энэхэ Бичурын совхозой бүхы фермэ, отделениедүүдэр кукурузын үндэр баян ургаса хуряагдажа эхилбэ.

3-дахэ отделение механизаторнууд үсөөхэн хоногой кукурузага хуряажа, 1800 тонно силос газар дээрэ дараа.

Кукуруза хуряажа байһан техникэ, зэмсэгүүд ашагтайгаар хэрэглэгдэнэ. Комбайнер Ткачев, тракторист Иванов, автомашинын жолоошор Я. Афанасев, Ф. Павлов гэшэд үдэрэингөө нормые 120 процент хүрэтэр дүүргэжэ, бусадһаа шалгарна.

Республикын колхоз, совхозуудай үбнэ тэжээл, силос бэлдхэлгын ябаса тухай

1961 оной августын 25-най мэдээн (Түсбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбнэ тэжээл бэлдхэлгын	Силос дарагдаһанинь	
Байнало-Мударын	61	24	
Баргаманай	74	5	1331
Бичурын	39	22	11437
Баунтын	48	—	—
Элдын	17	6	2523
Яруунын	29	42	—
Зангайын	41	9	870
Заманай	42	23	360
Набанскын	76	15	—
Няхтын	42	6	4610
Мухаршбарэй	50	15	4276
Ахын	58	—	—
Прибайкалин	50	25	110
Хойто-Байгалай	27	—	—
Сэлэнгын	25	12	702
Тарбагатайн	61	16	2499
Түнхэнэй	54	35	1544
Хоринн	19	23	1302

А. МЕТЕЛКИН.

Бидэ Бичурын совхозойхид үсөөхлө һайшаагаад, таряа хуряалгага богонихон болзор соо дүүргэхэ зорилготойбди.

Совхозоймайн 1-дэхэ фермын талха таряанай гараса мун бэшэ, амьарлан хадаха хэдэн зуугаад гектар шэнисэсэйбди. Намтай сугтаа тракторист Василий Русин, лафетнэ жаткын машинист Яков Банзаракцаев гэшэд ажаллаһа. Аргаладаа хоёр лафетнэ жатка нэгэ трактораар жүдхүүлээр тааруулжа тохтообди.

Техникэ, зэмсэгүүдэй эбдэржэ хаатахгүйн тула техникческэ харууһа үдэр бүри хэзэбди. Түрүүшынхэдэ үдэрүүдтэ хабсаруулагдмал лафетнэ жаткануудараа үдэрэ 45—50 гектар шэнисэ хаданабди. Бүхыдөө 200 гектар гектарта баалнууд унагаадаа.

Нёдондо мун лэ ингэжэ ажаллажа, хоёр лафетнэ жаткаар 718 гектар амьарлан ха-

даад, 395 гектарыг комбайнаар сохижо, республикын чемпионтой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, мунгэн шан, Хүндэлэй грамотануудыг абаһан байгаабди.

Байгша ондо ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, хамта 800 гектар хадаха, «Сталин-6» комбайнаар 400 гектарай баалуудыг суглуулан сохио хүсэлтэйбди. Таряа хуряалгын халуун хүдэлмэрин үедэ үлөөнэй харанхыһаа һүнин тэн болотор ажаллагдаха.

Түрэл Коммунистическэ партияга түүхэтэ удхатай шэнэ Программын проектэй танилсажа байхадаа, абаһан уялганаһаар, үбнээ гэгһэн хуряага ажалтатыйгаар дүүргэхэ, КПСС-эй XXII съездыг ажалай эрхим бэлдгүүдээр угтаха гэжэ бидэ шиндэбди.

А. Метелкин, Борьёгоой совхозой лафетнэ жаткын машинист.

Хэлэнэн үгэдөө хүрбэ

Цыдыл Лапхатович Баторов «Курумканский» совхозой дүрбээхэ отделениедэ луговодтэй дурдалага дуувоод республика соогоо мэдээжэ болоһоор үннэй, 200 гектар нуга газар тэрэндэ даалгагдаһан байгаа. Нүхэр Баторов түсбэй ёһоор гектарай 15 центнер үбнэ ургуулжа абаха ёһотой аад, съездын хүндэлэлдэ гектар бүрийнөө 20 центнер үбнэ хуряаха дээшлүүлгдэнэн уялгана абаа бэлэй.

Цыдыл Лапхатович абаһан уялгана амжалтатыйгаар дүүргэбэ. Хүшэгөөр гэжэ хуурын газарта 60 гектар талмайһаа га бүрин 23 центнер үбнэ ургуулжа абаа. Баһал 60 гектар талмайтай Намсалманай занмакаһа гектарай 20 центнер үбнэ хуряаба, Мүнөө эндэн хэдэн олон ута сомоонууд жэрүлдэнэ. Цыдыл Лапхатовичын хэлэһэн үгэн хэрэгээрээ хоодоо бэлдүүлгэдэһын булганда мэдээжэ юм.

Нүхэр Баторовай ажалай амжалта өөрөө туйлагдаггүй, үсэд шанга оролдолгын ашаар лэ туйлагдаа. Бүри майн 15-һаа газараа уналжа эхилһэн юм. Нүүлээрнэ июлин 15—18 багаар хоёрдохо, мун гурбадаха уналгадаа. Өөрөө борной хээд, «Беларусь» тракторта шатгагалад, сабшалангаа хэрэһэлүүлэн борнойлоо. Наг, шэбжэ сабшаландаа саг соонь гаргажа зөөлгэ заншалтай.

— Урган хуһээ һайнаар, гэжэн барингүйгөөр абаха гэжэ ехэ удхашанартай. Жэгдэ һайнаар, үбнээ гэгһэн хуряага сабшадга косилкын машинистнууд Чимитцырен Чойдопов, Мунко Базаров гэшэд эрхимээр ажалладаг юм гээд, — нүхэр Баторов хөөрэнэ. Бага эргэ болдогто болоһоний һүүлээр хөөрөөгөө саашан үргэлжүүлгдэ: Үндэршэ добуун газарыг насосоор уналгадай һайн байдаг. Хэнхэстэ, Самаха, Аян гэжэ газарнуудта намарай уналга хээдэ угаа таарамжатай. Хабарай уналга заримдаа байлыше һайн байдаггүй. Юоб гэхэдэ, хүйтэн хурһэтэй газар заримдаа уһа бэдээ шэнгэн абадаггүй юм, — гэжэ үбгэн хөөрэнэ.

С. Цыкиов.

НОВОСИБИРСКЭ ОБЛАСТЬ. Сибирийн ажалдад ороһото ургаалнуудай һайн ургаса ургуулаа. Новосибирскэ районий Ждановай нэрэмжэтэ колхозойхид 2750 гектарай га бүхэнгөө дунда эргээр 15 центнерһээ доошо бэшэ ороһо хуряна. Зураг дээрэ: Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо шэнисэ хуряажа байна. Эндэ түрүү тракторист Г. И. Пурескин ажаллажа абаа.

ТАСС-эй фотохронико.

Редакторай орлогшо С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.